

HATAY HALKEVLERİ DERGİSİ

M. Bülent VARLIK*

1. Derginin Çıkışı:

Antakya Halkevi, Hatay'ın anavatana katılmasından önce kurulmuş ve çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Söz gelimi, 1937 yılında halka Türkçe okuma yazma öğretileri için gönüllü gençlerin katıldığı bir kurs düzenlenmiş, kursu bitiren gençlere köylere giderek çalışmıştır¹.

1938 yılında 23 Nisan kutlamaları Halkevi'nde yapılmış, *Akın* adlı tiyatro eseri sahnelenmiştir². 1939 yılında da bir dergi yayınlanması amacıyla başvuruda bulunulmuş, ancak bu girişimden bir sonuç alınmamıştır³.

Nihayet, 19 Şubat 1944 tarihinde *Hatay* adını taşıyan derginin yayını gerçekleştirilmiştir. 17x24 cm. ebadında olan derginin imtiyaz sahibi 1-7. sayılarda Selahaddin Özal, 8-12. sayılarda avukat Feyzi Atahan, 13. sayıda ise Remzi Siliöz'dür. Yazı işleri ve neşriyat müdürü Ziya Kılıçözlü ve teknik

* iktisatci@mbvarlik@interaktif.gen.tr

¹ Mehmet Tekin; *Hatay Tarihi*, Hatay Kültür Turizm ve Sanat Vakfı-Antakya Gazeteciler Cemiyeti yay., Antakya-1993, s: 178.

² Mehmet Tekin, *Hatay Tarihi*, s: 188.

³ Mehmet Tekin; *Hatay Basın Tarihi*, Aydoğmuş Kitapları yay., Antakya-1985, s: 118.

sorumlusu Hayrettin Çizer'dir. 13. sayıda Turgut Öner İskenderun muhabiri olarak görev yapmıştır. Derginin idare merkezi Antakya Halkevi'dir. Derginin fiyatı her sayı için 25 kuruş ve yıllık abone bedeli de 300 kuruş olarak belirlenmiştir. Ancak, 13. sayıda yıllık abone bedeli 250 kuruşa indirilmiştir. Derginin ilk iki sayısı Antakya'da CHP Matbaası'nda, diğer sayıları ise Yenigün Basımevi'nde basılmıştır. İlk sayıda Atatürk ve İnönü'nün fotoğraflarına yer verilmiştir. İkinci sayının kapak resmi Hayri Çizer tarafından yapılmıştır⁴.

Ziya Kılıç'ın tarafından kaleme alınan yazıda kısaca yörenin işgal altında olduğu yıllara, kurtuluş için verilen mücadelelere değinilmiş ve derginin yayınlanış amacı açıklanmıştır:

“Ve nihayet İstiklal Savaşı kahramanları kırk asırlık Türk yurdunu da kurtardılar. Hatay, anavatanına coşkun bir sevinç heyecanı içinde kavuştu. Türk bayrağı, Hatay ufuklarını pembe bir şafak rengine bürüdü. İstiklal ve hürriyet güneşi yeşil dağlarını ebedi bir nurla aydınlattı.

Beş yıldan beri bu güneşin feyizli aydınlığı içindeyiz. Milliyetçi, halkçı, devletçi, laik ve inkılapçı Cumhuriyet ülküsünün yolundayız.

Evimiz yirmi yıldır anavatandan uzak kalan Hatay'a bu prensipler etrafında faydalı olmaya çalışmaktadır.

Dergimiz, aydın ve seçkin Hatay gençliğinin yardımı ile yirmi yıldır anavatandan uzak yaşayan Hatay'ın, duygu ve

⁴ Ankara Milli Kütüphanesi'nde derginin ilk 12 sayılı koleksiyonu 1970 SA 380 kayıt numarası ile bulunmaktadır. Kütüphanelerde bulunmayan 13. sayıyı temin eden sahaf Ahmet Yüksel'e teşekkür ederim. *Hatay* hakkında kısa bilgi için Mehmet Tekin; *Hatay Basım Tarihi*, s: 118. İhtiyatla kullanılması gereken bir diğer kaynak için bkz: Nurettin Güz; *Tek Parti İdeolojisinin Yayın Organları Halkevli Dergileri*, Bilge Yapım yay., Ankara-1995, ss: 153-154.

düşüncelerini söyleyecek, kültür ve folklor alanlarındaki varlığını belirtecek, C.H.P. prensipleri etrafında, milli ve içtimai bakımdan Hatay'a faydalı olmağa çalışacaktır"⁵.

Derginin 11/12. sayısında yeni bir yayın politikası belirlenmiş, dergide doğrudan Hatay ile ilgili çalışmalara daha fazla yer verileceği açıklanmıştır⁶. Gerçekten de, Şubat/Mart 1945 tarihini taşıyan 13. sayıda belirlenen politikaya uygun bir içerik yer almıştır. Bu sayıda yapılan bir açıklamada kağıt sıkıntısı nedeniyle, derginin iki ayda bir yayınlanacağı belirtilmiştir. Ancak, daha sonra yayına devam edilememiş ve *Hatay* kapanmıştır.

2. Bibliyografya:

Akpınar, Zeki [Lise Edebiyat Öğretmeni]; "Hatay'da Kültür", No: 8, 19 Eylül 1944, ss: 12-15.

Aksu, M. Aşır; "Türk İhtilalinin Ekonomik Yönleri", No: 11-12, Aralık 1944/Ocak 1945, ss: 13-15.

"Antakya Halkevinin İki Aylık Çalışmaları", No: 11-12, Aralık 1944/Ocak 1945, ss: 23-24.

Arık, Remzi Oğuz; "Antakyamız", No: 6, 19 Temmuz 1944, ss: 14-15, No: 7, 19 Ağustos 1944, ss: 7-8.

"Atatürk'ün Büyük Nutkundan", No: 5, 19 Haziran 1944, s: 3.

Balcı, Şükrü; "Bir Şehir Tiyatrosu İhtiyacı", No: 11-12, Aralık 1944/Ocak 1945, ss: 6-7.

"Bayrak Koşusu", No: 5, 19 Haziran 1944, ss: 8-9, 15.

"5 Temmuz", No: 6, 19 Temmuz 1944, ss: 6-10.

Çağlar, Hakkı; "Biz", No: 2, 19 Mart 1944, s: 14 [şiir].

Çağlar, Hakkı; "Resim Sergisi", No: 4, 19 Mayıs 1944, ss: 11-12.

Çelenk, Selim; "23 Temmuz", No: 7, 19 Ağustos 1944, ss: 1-2.

Çıtakoğlu, Doç. Dr. Niyazi; "Hatay'ın Coğrafi Durumu", No: 2, 19 Mart 1944, ss: 5-9, No: 3, 19 Nisan 1944, ss: 5-9, No: 4, 19 Mayıs 1944, ss: 5-7, No: 5, 19 Haziran 1944, ss: 10-12.

Çizer, Hayrettin; "Peyzaj". No: 1, s: 12 [edebi metin].

Çizer, Hayrettin; "Yağmur", No: 2, 19 Mart 1944, s: 11 [edebi metin].

⁵ Ziya Kılıçözlü; "Hatay Niçin Çıkıyor", No: 1, 19 Haziran 1944, s: 16.

⁶ "Halkevi Dergilerinin Yayın Prensipleri", No: 11/12, Aralık 1944/Ocak 1945, ss: 1-2.

- Çizer, Hayrettin; “Bir Bahar Akşamı”, No: 3, 19 Nisan 1944, ss: 13-14 [şiir].
- Çizer, Hayrettin; “Yurdumun Güzelliklerinden: İskenderun-Antakya”, No: 9, İlkteşrin [Ekim] 1944, ss: 13-14.
- Çizer, Hayrettin; “Bir Rüya”, No: 10, Sonteşrin [Kasım] 1944, ss: 11-12.
- Dağhoğlu, Hikmet Turhan; “Mustafa Münif Efendi”, No: 3, 19 Nisan 1944, ss: 10-12, No: 4, 19 Mayıs 1944, ss: 8-10.
- Dağhoğlu, Hikmet Turhan; “Yıkık Köprü”, No: 5, 19 Haziran 1944, s: 7 [şiir].
- Dağhoğlu, Hikmet Turhan; “Antakya’nın Suları”, No: 6, 19 Temmuz 1944, s: 3 [şiir].
- Dağhoğlu, Hikmet Turhan; “Hatay Bibliyografyası-Antakya”, No: 11-12, Aralık 1944/Ocak 1945, ss: 10-12.
- Dağhoğlu, Hikmet Turhan; “Hatay Bibliyografyası: Kâtip Çelebi’nin Cihannûma eserinde Antakya”, No: 13, Şubat/Mart 1945, ss: 9-12.
- Ergenekonlu, Etem Yılmaz [Erkek Lisesi Türkçe öğretmeni]; “Hatay Halk Şairlerinden: Telli Osman (İncirap)”, No: 1, 19 Şubat 1944, ss: 17-18, No: 13, Şubat/Mart 1945, ss: 16-17.
- “Gençler ve Hayat”, (çev: M. Özdoğan), No: 2, 19 Mart 1944, ss: 13-14.
- Gülpınar, H.; “Türk Oğluyum”, No: 4, 19 Mayıs 1944, s: 7 [şiir].
- Gülser, Nahide [tarih öğretmeni]; “Hatay’da Tarihi Eserler”, No: 11-12, Aralık 1944/Ocak 1945, ss: 16-17, No: 13, Şubat/Mart 1945, ss: 5-6.
- Günel, Latif; “Halkevi”, No: 2, 19 Mart 1944, s: 15 [şiir].
- Gündeşlioğlu; “Koşma”, (der: Z. K.), No: 2, 19 Mart 1944, s: 18 [şiir].
- H. E.; “Atatürk”, No: 10, Sonteşrin [Kasım] 1944, s: 13 [şiir].
- “Halkevi Çalışmaları: Akın ve Zor Nikâhı Temsilleri”, No: 13, Şubat/Mart 1945, ss: 18-19.
- “Halkevi Dergilerinin Yayın Prensipleri”, No: 11-12, Aralık 1944/Ocak 1945, ss: 1-2.
- “Halkevi Faaliyetleri”, No: 2, 19 Mart 1944, s: arka iç kapak.
- “Halkevimizin İki Aylık Çalışmaları”, No: 13, Şubat/Mart 1945, ss: 22-23.
- “Hatay’a Deyişler”, No: 6, 19 Temmuz 1944, s: 12 [şiir].
- “Hataylılara Saygı”, No: 6, 19 Temmuz 1944, s: 13 [şiir].
- İsmail Hakkı; “Hava Şehitlerine Ağıt”, (der: Zeki Akpınar), No: 4, 19 Mayıs 1944, ss: 13-14 [şiir].

- Karabay, Vedi Münir; “Hatay Meselesi Nasıl Başladı, Nasıl Bitti”, No: 1, 19 Şubat 1944, ss: 7-8, No: 2, 19 Mart 1944, ss: 9-10, 12-13.
- Karabay, Vedi Münir; “Hatay Şairleri”, No: 11-12, Aralık 1944/Ocak 1945, ss: 3-5.
- Karabay, V.; “Hatay Şairlerinden Akif Karabay”, No: 13, Şubat/Mart 1945, ss: 2-4.
- Karaman, Nezi; “Yanlı Tanınan Hatay”, No: 11-12, Aralık 1944/Ocak 1945, s: 5.
- Karaman, Rasim [Avukat]; “Bizde Aile”, No: 13, Şubat/Mart 1945, ss: 13-15.
- Kılıçoğlu, Ziya; “Türk Kadını ve Türk Ülküsü”, No: 2, 19 Mart 1944, ss: 3-5.
- Kılıçoğlu, Ziya; “19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramı”, No: 5, 19 Haziran 1944, ss: 5-7.
- Kılıçoğlu, [Ziya]; “Ne Bir Kibir, Ne Gurur”, No: 1, 19 Şubat 1944, s: 9, [şiir].
- Kılıçoğlu, Ziya; “Mehmet Emin Yurdakul”, No: 1, 19 Şubat 1944, ss: 10-12.
- Kılıçoğlu, Ziya; “Hatay Niçin Çıkıyor?”, No: 1, 19 Şubat 1944, ss: 4,16.
- Kılıçoğlu, Ziya; “II’nci İnönü Zaferi”, No: 3, 19 Nisan 1944, ss: 1-4.
- Kılıçoğlu, Ziya; “Kutlu Toprak”, No: 4, 19 Mayıs 1944, s: 15 [şiir].
- Kılıçoğlu, Ziya; “Kurtuluş Günü-5 Temmuz Münasebetile”, No: 6, 19 Temmuz 1944, ss: 1-2.
- Kılıçoğlu, Ziya; “İnönü”, No: 7, 19 Ağustos 1944, ss: 9-11 [şiir].
- Kılıçoğlu, Ziya; “Türkçemiz”, No: 9, İlkteşrin [Ekim] 1944, ss: 1-2, 12.
- Kılıçoğlu, Ziya; “Altı Yıl Oldu”, No: 10, Sontışrin [Kasım] 1944, ss: 1-6.
- Kılıçoğlu, Ziya; “Namık Kemal”, No: 11-12, Aralık 1944/Ocak 1945, ss: 20-22 [şiir].
- Kutlu, Selahattin; “Bozlaklar”, No: 9, İlkteşrin [Ekim] 1944, ss: 11-12, No: 10, Sontışrin [Kasım] 1944, ss: 14-16.
- “Lozan ve Montrö”, No: 7, 19 Ağustos 1944, ss: 12-13.
- “Milli Şef İnönü’nün 19 Mayıs Nutkundan”, No: 5, 19 Haziran 1944, s: 1.
- Miskioğlu, Nafi; “Hatay’da Düğünler”, No: 1, 19 Şubat 1944, ss: 13-16, No: 2, 19 Mart 1944, ss: 15-17, No: 3, 19 Nisan 1944, ss: 15-15, No: 5, 19 Haziran 1944, ss: 13-15, No: 7, 19 Ağustos 1944, ss: 14-15, No: 9, İlkteşrin [Ekim] 1944, ss: 11-12.
- N. S.; “Ata Türk Kimdir”, No: 10, Sontışrin [Kasım] 1944, s: 7 [şiir].
- Oğuz, Şükrü; “Marathon Koşusu”, No: 4, 19 Mayıs 1944, ss: 1-4.

- Oğuz, Şükrü; “Antakya’da İpekçilik”, No: 6, 19 Temmuz 1944, ss: 4-5, 11.
- Oğuz, Şükrü; “Ata ve Hatay”, No: 7, 19 Ağustos 1944, ss: 3-6, No: 8, 19 Eylül 1944, ss: 6-8, No: 9, İlkteşrin [Ekim] 1944, ss: 3-6, No: 10, Sontişrin [Kasım] 1944, ss: 8-10.
- Oğuz, Şükrü; “Havacılık Haftası”, No: 8, 19 Eylül 1944, ss: 9-11.
- Olcaytuğ, İ.; “Güzel Sözler”, No: 10, Sontişrin [Kasım] 1944, s: 16.
- “30 Ağustos Büyük Zafer Bayramı”, No: 8, 19 Eylül 1944, ss: 1-5, 11.
- Seyrani; “Koşma”, (der: Z. K.), No: 9, İlkteşrin [Ekim] 1944, ss: 7, 15 [şiiir].
- Siliöz, Remzi; “Hatay’da Doğum Adetleri”, No: 11-12, Aralık 1944/Ocak 1945, ss: 7-9.
- Tekan, Ruhi [Müze Müdürü]; “Hatay’ın Kronolojisi”, No: 1, 19 Şubat 1944, ss: 5-6
- Tekan, Ruhi; “Hatay Müzesi ve Mozayikleri”, No: 13, Şubat/Mart 1945, ss: 7-8.
- Üner, Turgut; “Büyük Bir İskelele Kavuşan İskenderun Tarihine Bir Bakış”, No: 11-12, Aralık 1944/Ocak 1945, ss: 18-19.
- “25 Şubat 1945’te Halkevlerinin 13’üncü Yıldönümü Münasebetile İdare Heyeti Azası ve Temsil Kolu Başkanı Şükrü Balcı’nın Verdiği Söylev”, No: 13, Şubat/Mart 1945, ss: 20-21.

Özet: *Hatay*, Antakya Halkevi tarafından 1944 yılında yayınlanmıştır. Dergide, genç şairlerin eserlerine yer verilmiş, ayrıca bölgenin siyasi tarihi ve folkloru hakkında çalışmalar yayınlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Antakya Halkevi, *Hatay*, bibliyografya.

Hatay, The Periodical of the Antakya People’s House

Abstract: The periodical of Antakya People’s House, *Hatay*, was established in 1944 and mostly published the poems of young poets and articles on the history and folklore of the region. The article provides an evaluation of this journal.

Keywords: Antakya People’s House, the periodical *Hatay*, bibliography.